

OKTATÁS

Az információfelhasználók oktatása
Lengyelországban

1974. áprilisában tartották meg Varsóban az információs intézmények XIV. országos tanácskozását, amelyen az információfelhasználók képzésének problémáját vitatták meg. A tanácskozás résztvevői megállapították, hogy haladéktalanul *javítani kell a felhasználók oktatási rendszerén, az információ-propagandán és az információs intézmények, illetve a tudományos-műszaki társaságok, a tudományos-műszaki sajtó és a tömegkommunikációs intézmények közötti együttműködést szorosabbra kell fűzni.* A felhasználók képzésével kapcsolatban hangsúlyozták, hogy integrálni kell a képzéssel foglalkozó, illetve azt befolyásoló intézmények tevékenységét, a felhasználók képzését és az információs propagandát pedig össze kell kapcsolni.

A felhasználók képzését a *CINTE (Centrum Informacji Naukowej-Technicznej i Ekonomicznej = Lengyel Tudományos, Műszaki és Gazdasági Információs Központ)* irányítja. A CINTE-n belül a képző ill. továbbképző részleg, ezen belül az információfelhasználók oktatásával foglalkozó munkacsoport felelős:

az oktatás módszertani és szervezeti feladatainak megvalósításáért;

a főiskolák és szakiskolák tudományos tájékoztatással foglalkozó előadásaihoz módszertani és tartalmi irányelvek kidolgozásáért;

a felhasználók különböző csoportjai számára rendezendő tanfolyamok alapelveinek kidolgozásáért;

a már munkaviszonyban álló felhasználók oktatásával foglalkozó különböző intézmények és szervezetek közötti együttműködésért.

Az információfelhasználók oktatásával foglalkozó munkacsoport tevékenysége három fő csoportra irányul:

- a középiskolások képzése,
- egyetemi hallgatók képzése,
- dolgozók képzése.

1. Tudományos tájékoztatási ismeretek tanítása
a középiskolákban

Lengyelországban fontos feladatnak tekintik a tudományos tájékoztatási ismeretek tanításának bevezetését a középiskolák és szakiskolák tanítási programjába. *A tudományos tájékoztatás a lengyel (irodalom) óra anyagában szerepel.* A tanterv nem ír elő kötött óraszámot, csak az egyes osztályokra vonatkozó oktatási tervet határozza meg, így:

az 1. osztályban az információs források különböző fajtáival és a tudományos tájékoztatás feladataival kell a tanulókat megismertetni. A dokumentumok kikeresését valamelyik könyvtárban gyakorolják;

a 2. osztályban a katalógusok használatával összefüggő feladatokat kell megoldani;

a 3. osztályban a bibliográfiákról kell a tanulókat tájékoztatni;

a 4. osztályban a tudományos információs hálózat szervezetével és munkamódszerével kell foglalkozni.

A tudományos tájékoztatás ismereteinek gyakorlati alkalmazására kitűnő lehetőséget ad a 4. osztályban bevezetett fakultatív oktatás, melynek során a tanulókat szakmailag és módszertanilag előkészítik az egyetemi tanulmányokra.

A tudományos tájékoztatásnak a tananyagba való bevezetéséhez *megfelelő tantervekre van szüksége.* Ezt a problémát még nem sikerült egyértelműen megoldani. A CINTE és a Tanárképző Intézet közösen dolgoz ki egy programot a tudományos tájékoztatás területén a pedagógus képzésre. További fontos tényező még, hogy a tanárok és diákok számára megfelelő tankönyvek készüljenek.

2. Tudományos tájékoztatási ismeretek oktatása
az egyetemi hallgatók között

A Minisztertanács 1971. február 12-i, 35. sz. határozatában megbízott minden minisztert, akikhez egyetemek, ill. főiskolák tartoznak, hogy *a tantervekbe fokozatosan vegyék be a tudományos tájékoztatás oktatását.* 1971-ben a könyvtárüggyel és a tudományos tájékoztatással foglalkozó bizottság keret-programot dolgozott ki ebből a célból. Ez a program – amely 12 óra előadást és gyakorlatot ír elő – minimális programnak tekinthető, és az adott főiskolák követelményeinek megfelelően kellene az órák számát növelni (30 óráig). A tudományos tájékoztatást külön tantárgyként kellene kezelni.

Az oktatást általában a főiskolák központi könyvtárainak tudományos tájékoztató részlegének szakmailag képzett munkatársai vezetik. Lényeges feltétel még a megfelelő taneszközök biztosítása.

Lengyelországban eddig 4 főiskolán vezették be a tudományos tájékoztatás oktatását, így pl. a poznańi *Adam Mickiewicz Egyetemen* a matematika, fizika és kémia szakos hallgatóknál.

3. Tudományos tájékoztatási ismeretek terjesztése a dolgozók között

Ezt a képzést különböző intézetek végzik, így pl. a NOT (*Naczelna Organizacja Techniczna** (és egyesületei); a *Lengyel Közgazdasági Társaság, a Szervezési és Vezetési Tudományos Társaság* stb. A legfontosabb szerepe a NOT-nak van, amelyhez elsősorban mérnökök és technikusok tartoznak.

A NOT-nak a tudományos-műszaki és gazdasági tájékoztatásra vonatkozó 1974–1978. évi programja előírja, hogy az információs tevékenység a NOT-hoz tartozó összes szervezetnek feladata. A program leszögezi továbbá, hogy tevékenységüknek arra kell irányulnia, hogy tagjaikat az országos információs hálózat szolgáltatásainak igénybevételére ösztönözzék.

* A MTESZ-nek megfelelő lengyel országos szervezet.

A MAGYAR KÖNYVTÁROSOK EGYESÜLETE MŰSZAKI KÖNYVTÁROS SEKCIÓ HÍREI

A Műszaki Könyvtáros Szekció 1976. március 18-i rendezvényének témája a „Tájékoztatás a tájékoztatásról” volt. SZEPESVÁRY Tamás (OMKDK) és GERŐ Zsoltné (KMK) tartottak előadást.

Milyen irányban kell a szakkönyvtárosnak tájékozódni? Van-e lehetősége szakmája fejlődésének áttekintésére? — ezeket a kérdéseket vetette fel bevezetőjében SZEPESVÁRY Tamás.

Mint ismeretes, átfogó munkák, kézikönyvek kiadása terén elmaradtunk a külföldi gyakorlattól. A régi, sok tekintetben elavult kiadványokat a tájékoztatás területén kiadott folyóiratok, sorozatok és egyéb hézgapótló jellegű kiadványok (módszertani körlevelek stb.) egészítik ki. Az előadó rövid áttekintést nyújtott a hazai, tájékoztatásügyi tájékoztatást nyújtó intézményekről, dokumentációs szolgáltatásairól és kiadványaikról.

GERŐ Zsoltné ismertette a hallgatósággal a KMK tevékenységét, valamint a Nemzetközi Tudományos és Műszaki Információs Rendszer keretében létrejövő, „Az információ elmélete és gyakorlata” elnevezésű tájékoztatási szolgálatot (információs alrendszer), melynek hazai kijelölt nemzeti szerve a KMK, bázisszerve pedig egyes területeken az OMKDK lesz.

Mint elmondotta, e szolgálat működésével integrálja a tagországok tájékoztatásügyi információit (a tájékoztatási

Az információfelhasználók képzésének problémája nemzetközi tapasztalatcserét igényel. Ezt szolgálja a CİNTE és az NDK-beli ZIID (*Zentralinstitut für Information und Dokumentation = Központi Információs és Dokumentációs Intézet*) együttműködése. Ennek első lépése az információfelhasználók oktatásával foglalkozó munkabizottsági ülés, amelyet 1974. október 22–24. között Varsóban tartottak.

A tanácskozás eredményeit értékelve, a résztvevők megállapították, hogy véleményeik megegyeznek, és a tudományos tájékoztatás oktatását a képzési folyamat szerves részének tekintik.

/Informatik, 22. k. 5. sz. 1975. p. 12–14./

(Vermeš Mária)

si intézmények, a tájékoztatásügyi szakirodalom, az információs munkában használatos berendezések és felszerelések, a terminológiai kérdések és az információs szakemberképzés területén) és különböző szolgálatokban bocsátja a felhasználók részére az összegyűjtött és feldolgozott információkat. GERŐ Zsoltné részletesen ismertette a KMK könyvtári-tájékoztatási tárgykörű információs tevékenységét is.

Az előadásokat a KMK-ban tett tapasztalatcsere-látogatás és vita követte.

* * *

Audio-vizuális dokumentumok könyvtári alkalmazása címmel NAGY Guidó tartott előadást a műszaki könyvtárosok április 22-i összejövetelén.

Bemutatta a könyvtári vonatkozásban nálunk még lassan népszerűsödő audio-vizuális ismerethordozókat és ezek jelentőségét a szakkönyvtárakban, ill. a szakmai információs tevékenységben, különös tekintettel a tudományos és műszaki oktatás szükségleteire.

Ismertette az audio-vizuális dokumentumokról való tájékozódás lehetőségeit, e dokumentumok beszerzésének, könyvtári tárolásának, feldolgozásának (katalogizálásának) és használatának problémáit.